

Centrumutredning grundskolor

Tyresö kommun

2020-09-09

tyresö kommun

Innehållsförteckning

1

Sammanfattning	5
Uppdraget	7
Behov 7	
Tillvägagångssätt.....	9
Nulägesbeskrivning befintliga skolor	9
Njupkärrs skola.....	11
Stimmets skola	12
Nyboda skola.....	12
Krusboda skola.....	13
Dalskolan	14
Fårdala skola.....	14
Bergfotens skola.....	15
Elever i fristående grundskolor och andra kommunala skolor.....	15
Vilka alternativ har undersökts.....	16
Utöka befintliga skolor	16
Övrigt lokalbestånd.....	16
Förslag till lösningar.....	17
Lösningförslag med motiveringar.....	20
Evakuering	24
Ekonomi	25
Tidplan	29
Förordat alternativ Utredningen pekar på förslag A som det mest fördelaktiga alternativet utifrån följande punkter:	30
Utmaningar.....	30
Nollalternativ.....	30
Prövning av barnens bästa	30
Nästa steg	31

Sammanfattning

Bakgrund

I samband med att lokalförsörjningsplanen 2020-2032 hanterades av kommunstyrelsen fick kommundirektören i uppdrag att arbeta fram ett förslag till en helhetslösning för att öka antalet grundskoleplatser i centrumområdet. Enligt befolkningsprognosen från 2020, förväntas antalet kommuninvånare i grundskoleålder att öka med omkring 420 elever i centrumområdet de kommande 10 åren.

Utredning

Utöver behovet att tillskapa nya platser på grund av befolkningsökningen, visar kommunens underhållsplaner att det befintliga fastighetsbeståndet har ett omfattande underhålls- och renoveringsbehov.

För att säkerställa det framtida behovet av grundskoleplatser i centrumområdet, har olika lösningsalternativ utretts:

- Ombyggnation/tillbyggnation av befintliga skolor
- Nybyggnation av grundskola
- Omdisponering av övrigt lokalbestånd
- Flytt och samordning av verksamheter som exempelvis sarskola, förskola och fritidsgårdar i skollokaler.

Eftersom lämplig mark i centrumområdet för en skola i nytt läge saknas, liksom lämpliga lokaler i övrigt lokalbestånd, har utredningen fokuserat på möjligheterna att utöka och omdisponera kapaciteten vid befintliga skolfastigheter. Fokus har vidare legat på de skolor som har störst renoveringsbehov och/eller har möjlighet att byggas ut. Bedömningen har gjorts att det i sammanhanget är positivt att nyttja redan ianspråktagen mark för att på så sätt effektivisera nyttjandet av befintliga skolfastigheter.

Utredningen pekar slutligen på två lösningsförslag där alternativ A pekas ut som det bästa alternativet. Investeringsutgifter och kostnader för hyra samt drift av nya skolor och paviljonger är lägst i detta förslag.

Förslag

För att möta framtidens ökade behov av nya grundskoleplatser i centrumområdet föreslås att två nya skolor med moderna och ändamålsenliga lokaler byggs. En där Njupkärrs skola ligger i dag och en där Stimmets skola ligger idag. Det innebär att de befintliga skolorna rivs och att elever och att personal, under byggperioden, evakueras. Sammantaget överväger de positiva effekterna för medborgarna med detta förslag eftersom både Stimmets skola och Njupkärrs skola är slitna och lokalerna inte anses vara ändamålsenliga för att passa nutidens och framtidens krav på bra och funktionella skolor.

Av de två skolorna bedöms Njupkärrs skola vara i sämst skick därför föreslås att nya Njupkärrs skola att byggas först. Nybyggnationen förutsätter rivning av de befintliga

skolorna vilket i sin tur kräver evakueringslösning till paviljongskola eftersom övriga skolor inte har överkapacitet och möjlighet att ta emot elever.

Utöver nybyggnation innebär förslaget även omstrukturering av flera skolor och ett etappindelad arbetsätt för att hantera platsbehovet på lång sikt men även under tiden fram till dess att de nya skolorna är klara.

Att bygga nya skolor och riva gamla skolor kräver stora investeringar. Samtidigt kan nybyggda fastigheter göras mycket mer energieffektiva. Vid nybyggnation skapas även förutsättningar att planera lokalerna på ett sådant sätt att de kan samnyttjas med andra verksamheters behov.

Utredningen har gjort grova uppskattningar av både investeringsutgifterna och effekterna på driftskostnaderna under genomförandeperioden och efter genomförandet. Målet med utredningen är att ligga till grund för ett politiskt inriktningsbeslut att påbörja enskilda förstudier för de skolor som berörs.

Uppdraget

I lokalförsörjningsplanen 2020-2032 fick kommundirektören i uppdrag av kommunstyrelsen att arbeta fram förslag till helhetslösning för att öka antalet grundskoleplatser i centrumområdet. Uppdraget grundar sig på barn – och utbildningsförvaltningens behovsanalys utifrån de årliga befolkningsprognoserna.

Olika lösningsalternativ har utretts för att säkerställa platsbehovet. Bland annat har nedan lösningar undersökts:

- Ombyggnation/tillbyggnation av befintliga skolor
- Nybyggnation av grundskola
- Omdisponering av övrigt lokalbestånd
- Flytt och samordning av verksamheter som exempelvis sarskola, förskola och fritidsgrdar i skollokaler.

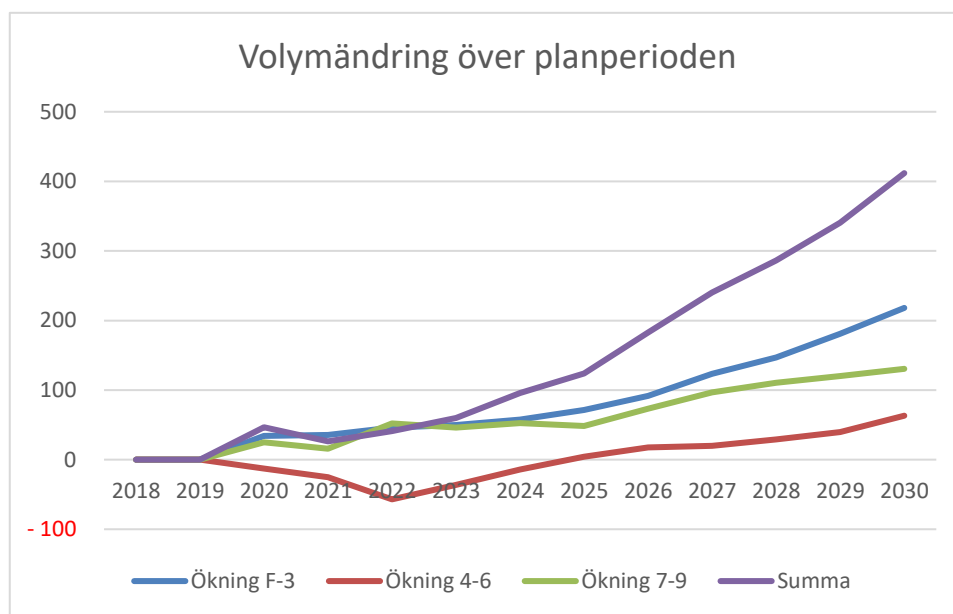
Följande parametrar har varit särskilt viktiga att ta hänsyn till i lösningsförslagen:

- Prognostiserat antal elever i låg-, mellan-, och högstadiet kommande planperiod
- Befintliga skollokalers tekniska status och ändamålsenlighet
- Organisatoriska och pedagogiska kvalitetsaspekter
- Socioekonomiska aspekter
- Ekonomiska aspekter
- Tillskapandet av nya skolplatser i takt med ökat behov
- Effektivt markutnyttjande
- Integration
- Hållbarhet

Behov

Tyresö kommun växer och antalet elever i grundskolans verksamheter fortsätter att öka. Under den kommande 10- års perioden förväntas antalet kommuninvånare i grundskoleåldern, i centrumområdet, öka med omkring 420 elever (Prognos utförd 2020). För att säkerställa framtida behov av platser med ändamålmässiga och moderna lokaler i kommunens grundskolor, är därför en utbyggnation av antalet skolplatser i Tyresö kommun helt nödvändig.

Diagram 1. Befolkningsökning årskurs F-9 i centrumområdet mellan åren 2019-2030.

Utöver behovet att tillskapa nya platser utifrån befolkningsutvecklingen, visar kommunens underhållsplaner samtidigt att det befintliga fastighetsbeståndet har ett omfattande underhålls- och renoveringsbehov.

I dagsläget har i stort sett alla kommunala grundskolor nått sin maxkapacitet, med undantag av Krusboda skola (åk F-6) och Nyboda skola (åk 7-9) där det finns en viss överkapacitet. Det utrymme som finns på dessa två skolor kommer väl till pass för att hantera platsbristen då en befolkningsökning i centrumområdet väntas inom kort.

Målen med detta uppdrag är att:

- Ta fram förslag på hur nya skolplatser i centrum kan skapas i takt med det ökande behovet
- Ta fram åtgärdsförslag för de skolor som är uttjänta och behöver renoveras eller rivas
- Skapa moderna och ändamålsenliga skolor som uppfyller framtidens krav på trygghet, undervisning och utveckling.
- Skapa en hållbar och flexibel skolstruktur som håller över tid.
- Skapa en sammanhållen sarskola 1-9, enligt det politiska inriktningsbeslutet som togs i barn –och utbildningsnämnden (BUN) 2019-03-27, §25.
- Ovanstående genomförs så kostnadseffektivt som möjligt.

Tillvägagångssätt

I utredningens framtagna förslag har synpunkter från såväl styrgrupp (kommunens strategiska lokalgrupp) och arbetsgrupper tagits till vara. Utredningen har tagit del av uppgifter som tillhandahållits av fastighetsenheten när det gäller teknisk status, energiförbrukning samt underhållsbehov för befintliga lokaler.

Då det gäller frågor kring infrastruktur och byggbarheten har utredningen tagit del av underlag från samhällsbyggnadskontoret. Externa konsulter har anlåtats för att bedöma vilka utmaningar och möjligheter som finns i genomförbarheten av olika förslag. Utredningen har även tagit del av synpunkter från förvaltningsledning, skolchef och rektorer vad gäller lokalernas funktion, organisatoriska effekter och segregationsproblematik.

I de två alternativ som utredningen slutligen för fram har hänsyn tagits till:

- det elevunderlag som förväntas
- skolornas geografiska placering utifrån en närhetsaspekt för eleverna
- byggnadernas tekniska standard
- ändamålsenlighet och möjligheter till ett flexibelt utnyttjande.

Nulägesbeskrivning befintliga skolor

En central del i utredningens initiala skede var att sammanställa status på de sju befintliga grundskolorna i centrala Tyresö, vad gäller teknisk status och lokalernas ändamålsenlighet. De flesta av dessa sju grundskolor är byggda på 1960-1970-talet och har underhåll- och renoveringsbehov i olika grad. När dessa skolor byggdes var den vanligaste byggnadstypen enplansbyggnader med grundkonstruktion platta på mark med olja som uppvärmning. På de flesta skolor har det idag istället installerats fjärrvärme men med minimala ingrepp på installationer för att begränsa kostnaderna.

Nedan följer en statussammanställning av berörda fastigheters livslängd utifrån drift- och förvaltarperspektiv samt bedömning av ändamålsenlighet utifrån ett verksamhetsperspektiv. Med den tekniska livslängdens avses den tid som en investering är, eller bedöms vara, ekonomiskt lönsam. Den ekonomiska livslängden är 30-50 år för byggnaden.

Matrisen som anger en överblickbar jämförelse mellan skolorna nedan följs av en mer beskrivande status för respektive skola.

Förklaring färger i nedan matris.

Grön	Liten risk för åtgärd
Gul	Risk för åtgärd
Röd	Risk för akut åtgärd

Matris av berörda fastigheters och byggnaders livslängd utifrån drift- och förvaltarperspektiv.

Objekt	Energi- förbrukning kwh/m ²	Brister vid tillsyn SMOHF	Mark	Kök/ matsal	VA	El- system	Ventilati on	Byggnad utvändigt	Byggnad invändigt	Undercentral styrssystem	Uppvärmning värme
Njupkärr	Hög	Ja	Röd	Röd	Röd	Röd	Röd	Röd	Röd	Röd	Gul
Fårdala	Hög		Röd	Gul	Röd	Gul	Gul	Röd	Röd	Röd	Röd
Stimmet	Något hög		Gul	Röd	Röd	Röd	Röd	Röd	Gul	Röd	Röd
Nyboda	Ok	Ja	Grön	Röd	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön
Dalskolan	Ok		Röd	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul	Gul
Krusboda	Ok		Gul	Grön	Gul	Gul	Röd	Röd	Röd	Grön	Grön
Bergfoten	Ok		Röd	Röd	Röd	Röd	Grön	Grön	Grön	Grön	Grön

arta över geografisk placering av grundskolorna i centrumområdet.

Njupkärrs skola

Byggår 1970.

Fastigheten är cirka 30 000 kvm. Utifrån storleken på skolan nyttjas fastigheten ineffektivt.

Idag är skolan organiserad i två paralleller åk F-6 med totalt 14 klasser med cirka 300 elever.

Njupkärrs skola, som har en grundkapacitet om cirka 350 elever, har idag inte möjlighet att använda skolan fullt ut då det dels finns två förskoleavdelningar inrymda i skolan samt att det anordnas mindre undervisningsgrupper för nyanlända elever. Detta kräver ett visst utrymme i lokalerna och därför har paviljonger med tidsbegränsat bygglov uppförts för att klara situationen.

Byggnadens konstruktionstekniska analys visar på att den tekniska livslängden har passerat.

- Ytterväggarna är tunna och uppfyller inte krav om isolering.
- Fönstren närmar sig slutet av sin tekniska livslängd och klarar inte kraven på ljud och energiisolering.
- Takisoleringen är tunn och uppfyller inte dagens krav om energiisolering.
- Tekniska installationer såsom el, vatten, avlopp och ventilation behöver bytas ut.
- Det finns brister gällande tillgänglighet framförallt nivåskillnader mellan lokaler.

Den tekniska analysen av lokalerna visar att befintlig inomhusmiljö på skolan inte svarar upp mot Folkhälsomyndighetens krav på en god arbetsmiljö. Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund (SMOHF) har noterat brister vid tillsynen år 2017 vad gäller bland annat buller enligt Folkhälsomyndighetens råd om buller inomhus, samt att tilluften inte är tillräcklig för det antal elever som vistas i skolan. Då skolans lokaler inte räckte till så åtgärdades bland annat ventilationsproblemen med att tillfälligt förhyrda paviljonger med två klassrum uppfördes på skolans fastighet under hösten 2018.

Byggnadens energiförbrukning är den högsta av alla objekten i listan och är mer än dubbelt så hög jämfört med Krusboda skola.

Utöver de tekniska installationerna som nått sin livslängd är lokalerna inte ändamålsenliga för dagens undervisning. Det finns inga grupprum eller möjlighet att ha mindre barngrupper då klassrummen ligger runt en stor korridor som idag användas som bibliotek och grupprum samt enskild undervisning. Lokalernas utformning och placering i förhållande till entréer gör det svårt att bedriva undervisning utan att eleverna störs av andra elever som kommer sent eller besöker toaletten. Det är också ont om andra utrymmen där elevgrupper kan delas upp. Även köket är i stort behov av renovering och behöver byggas om samt byggas ut för att uppnå en acceptabel arbetsmiljö.

En heltäckande renovering är nödvändig att genomföra snarast för att komma upp i tillräcklig teknisk standard för skollokaler och kök samt för att få ändamålsenliga lokaler för

skolverksamheten, två paralleller F-6. Kostnaden för detta uppskattas till cirka 120-150 mnkr.

Restvärdet per den sista december 2020 för byggnaderna inom fastigheten är cirka 3,9 mnkr.

Stimmets skola

Byggår 1961.

Fastigheten är drygt 35 000 kvm. Fastighetens storlek utnyttjas ineffektivt med en sådan liten skola.

Idag är skolan organiserad i två paralleller åk F-6 med totalt 14 klasser med cirka 300 elever inklusive särskola för låg- och mellanstadiet med cirka 50 elever. Stimmets har en grundkapacitet om cirka 350 elever men har idag inte möjlighet att använda skolan fullt ut då särskolan inhyses i skolans lokaler.

Av skolans sex byggnader har tre av dem nya ventilationsanläggningar. Byggnaderna har anpassats för att uppfylla dagens krav när det gäller bland annat ventilation och energiförbrukning. Elen i köket är bytt. I övrigt behöver det genomföras ett byte av elsystemet i skolan. Skolan består av flera byggnader med olika grader av renoveringsbehov då olika åtgärder genomförts på olika byggnader.

Fastighetens totala energiförbrukning är något hög i förhållande till övriga fastigheter i sammanställningen.

Fastigheten har under matsalen en undercentral som hanterar fjärrvärmeledningar för distribution av fjärrvärme till bostäderna på Sikvägen.

Lokalerna är slitna men de tillhör tekniskt sett inte de sämst ställda skollokalerna i kommunen. Ur ett pedagogiskt och organisatoriskt perspektiv är denna typ av utspridda skolbyggnader inte att föredra då personal och elever är verksamma i olika fristående lokaler och det blir svårt att skapa en "vi-känsla" för elever och personal. Det finns en stor risk för att elever känner sig otrygga utifrån lokalernas utformning. Det är också svårt för personalen på Stimmets skola att få en överblick av eleverna, till exempel på raster utomhus. Ur ett pedagogiskt perspektiv är Stimmets lokaler problematiska med flera genomgångsrum men även paviljongbyggnader vilka inte är ändamålsenligt vare sig ur ett ekonomiskt eller pedagogiskt perspektiv.

Restvärdet per den sista december 2020 för byggnaderna inom fastigheten är cirka 9,4 mnkr.

Nyboda skola

Byggår 1968 och 2010-2012 byggdes ytterligare 2 våningar till på befintlig byggnad.

Fastigheten är cirka 27 000 kvm.

Idag är skolan organiserad i 4-5 paralleller åk 7-9, en parallell musikklass åk 4-9 samt särskola åk 7-9. På skolan finns det profilklasser i musik samt idrottsinriktning bland alla klasser på skolan. Under detta och nästkommande läsår finns även två klasser i åk 6 från

Fårdala skola organiserade på skolan och det finns idag totalt cirka 470 elever på skolan. En viss överkapacitet finns då skolan bedöms ha en kapacitet för omkring 630 elever.

Byggnaden håller god konstruktionsteknisk standard. Fastighetens totala energiförbrukning är låg i förhållande till övriga fastigheter i sammanställningen.

Ur ett verksamhetsperspektiv är lokalerna ändamålsenliga och stödjer verksamhetens behov. Det finns gott om lokaler för praktisk/estetisk undervisning. Lokalerna är luftiga och väl tilltagna för att minska risk för fysiska kränkningar. Personalen har god överblick vid rastverksamhet inomhus.

Restvärdet per den sista december 2020 för byggnaderna inom fastigheten är cirka 149 mnkr.

Krusboda skola

Byggår 1972.

Fastighetens exakta storlek är svår att ange då skolan ligger i Krusboda centrum.

Idag är skolan organiserad i tre paralleller åk F-3 och två paralleller åk 4-6. Totalt finns cirka 350 elever. Skolan har kapacitet för ytterligare cirka 100 elever genom att nyttja klassrummens kapacitet bättre och ta emot fler elever i varje klass. Idag bedrivs fritidsgårdsverksamhet i skolans lokaler.

Skolan består av flera byggnader med olika grader av renoveringsbehov då olika åtgärder genomförts på olika byggnader. Däremot är byggnadens konstruktionstekniska standard generellt god utifrån byggnadens ålder.

Skolkök och matsal är lokaliserade i en byggnad som delas med områdets ICA- butik. Om skolan behöver utökas med fler elever så kommer antalet platser i matsalen att vara otillräckligt. Det krävs en tillbyggnad för att klara skolans eventuella kommande behov.

Fastighetens totala energiförbrukning är låg i förhållande till övriga fastigheter i sammanställningen.

Ur ett verksamhetsperspektiv är lokalerna ändamålsenliga och stödjer verksamhetens behov. Lokalerna är utformade så eleverna är spridda över skolan och det finns goda möjligheter att skapa alternativa pedagogisk miljöer, som gynnar alla elever på skolan. Skolan bedöms ligga för avsides för att uppfylla behovet av fler skolplatser i centrumområdet.

Restvärdet per den sista december 2020 för byggnaderna inom fastigheten är cirka 2,7 mnkr.

Dalskolan

Byggår 1975.

Fastigheten är cirka 12 000 kvm.

Idag är skolan organiserad i fyra paralleller åk 7-9 med cirka 300 elever.

Byggnadens konstruktionstekniska standard är god utifrån sin ålder, och kan anpassas för att uppfylla framtida krav. Köket är ombyggt 2012. En del av skolan är modulbyggnad och av den anledningen inte rimlig att renovera. Därför kan det bli mer ekonomiskt fördelaktigt att riva och bygga upp nytt. Vad gäller mark är den undermålig vad gäller aktivitetsytor för eleverna.

Fastighetens totala energiförbrukning är låg i förhållande till övriga fastigheter i sammanställningen.

Ur ett verksamhetsperspektiv är lokalerna ändamålsenliga och stödjer verksamhetens behov. Skolan är byggd för att kunna organisera en högstadies verksamhet med fokus på ämnesundervisning samt alternativa lärmiljöer, som gynnar elevernas kunskapsutveckling.

Restvärdet per den sista december 2020 för byggnaderna inom fastigheten är cirka 16,5 mnkr.

Fårdala skola

Byggår 1970.

Fastigheten är cirka 5 500 kvm.

Idag är skolan organiserad i två paralleller åk F-6 med cirka 275 elever. Däremot rymmer lokalerna inte 2 paralleller F-6 och åk 6 har tillfälligt flyttat till Nyboda skola då Fårdala skola saknar tillräckligt med klassrum.

Livslängden för tekniska installationer har passerats.

Energiförbrukningsmässigt och byggnadstekniskt ligger skolan 5-10 år efter jämfört med Bergfotens skola och Stimmets skola. El-systemet är uttjänt och behöver bytas ut och VA-anläggningen är också i behov av renovering, både invändigt och utvändigt.

Energibesparing kan uppnås, framför allt genom byte av tekniska installationer så som ventilation- och värmesystem. Åtgärderna är direkt avspeglade av det byggnadstekniska skicket, det vill säga skalet på fastigheten. Marken är i behov av dräneringsförbättringar.

Ur ett verksamhetsperspektiv är lokalerna inte funktionsenliga med små byggnader som till viss del inte sitter ihop. Det är svårt att skapa en flexibel organisation och byggnaderna är konstruerade som moduler där klassrum är anslutna direkt till trånga hallar/kapprum.

Restvärdet per den sista december 2020 för byggnaderna inom fastigheten är cirka 7,6 mnkr.

Bergfotens skola

Byggår 1972.

Fastigheten är cirka 30 000 kvm.

Idag är skolan organiserad i två paralleller åk F-6 med totalt 14 klasser med cirka 300 elever. Bergfotens skola har en grundkapacitet om cirka 350 elever men har idag inte möjlighet att använda skolan fullt ut då en förskola inhyses i delar av skolans lokaler. Skolan har därmed inte rådighet över de lokalerna och har svårt att få till två paralleller om inte förskolan lämnar skolans lokaler. Det finns även ett LSS-fritids inhyst i skolans lokaler.

Ytskikten kan upplevas omoderna men byggnaden har en god standard utifrån sin ålder.

Byggnaden håller en högre kvalitet än övriga skolor i sammanställningen, vad gäller byggnadens konstruktionstekniska status, grund, väggar, fasader, fönster och tekniska installationer. Även ytskikt på delar av byggnaden har god standard utifrån sin ålder. El-system och el-centraler är bytt i delar av skolan, främst i klassrummen. Ny luftbehandlings, fjärrvärmeundercentral system installerat 2016. Byggnaden har anpassats för att uppfylla dagens krav när det gäller bland annat ventilation och energiförbrukning. Dock behöver skolköket ses över ur ett arbetsmiljöperspektiv då det finns begränsningar i funktionen som tillagningskök. Det finns behov av upprustning av marken som omfattar dränering och upprustning av utemiljö och markanläggning. Samtliga vatten- och avloppsrör måste bytas.

Fastighetens totala energiförbrukning är låg i förhållande till övriga fastigheter i sammanställningen.

Ur ett verksamhetsperspektiv är lokalerna ändamålsenliga och stödjer verksamhetens behov. Skolans utformning med klassrum mot ytterväggar och stora utrymmen i mitten för praktiskt/estetiska ämnen ger goda förutsättningar att organisera för elevernas behov på skolan. Det finns även utrymmen som ligger avsides och kan användas för elever i behov av särskilt stöd vilket är framgångsrikt.

Restvärdet per den sista december 2020 för byggnaderna inom fastigheten är cirka 15 mnkr.

Elever i fristående grundskolor och andra kommunala skolor

Inom kommunen finns tre fristående grundskolor; Internationella Engelska skolan, Montessoriskolan Vintergatan och Pysslingen (Brevik skola). Därutöver finns Kunskapsskolan strax utanför kommungränsen. Dessa skolor kan komma att utöka sin verksamhet med någon/några klasser under kommande år, vilket utredningen har beaktat. Kommunen har idag ingen information som pekar mot att fler fristående skolor kommer att etablera verksamhet i kommunen, vilket innebär ett antagande om att ingen ytterligare extern etablering görs. Andelen elever som väljer friskola eller grundskola i annan kommun är omkring 20 procent och har varit relativt konstant under de senaste tre åren.

Vilka alternativ har undersökts

Inom utredningen har en möjlig utbyggnad av befintliga skolor undersökts. Vidare har det undersökts om det går att hitta ett helt nytt läge för en ny skola. Någon lämplig mark i centrumområdet som uppfyller kraven på yta, kommunikationer, rimligt markpris, med möjlighet att förvärva till skolfastighet var svår att finna, vilket bidrog till att utredningen istället har fokuserat på möjligheterna att utöka och omdisponera kapaciteten på befintliga skolfastigheter och i övriga lokalbeståndet.

Utöka befintliga skolor

Det har legat ett stort fokus på att undersöka de skolfastigheter som kan byggas ut, främst för att nyttja för skolverksamhet redan i anspråkstagen mark och effektivisera nyttjandet av fastigheterna. De tre skolorna Bergfotens skola, Njupkärrs skola och Stimmets skola ansågs tidigt i utredningen vara intressanta att utreda vidare med anledning av fastigheternas storlek som möjliggör större skolor och effektivare markutnyttjande. Idag nyttjas inte fastigheterna optimalt då det är låg exploateringsgrad. Åtgärder på Njupkärrs skola och Stimmets skola motiveras även utifrån de stora kostsamma renoveringsbehov som finns och som ändå inte kommer uppfylla dagens standard på lokaler.

De skolor som bedöms ha små eller mycket begränsade möjligheter till att byggas ut och utöka kapaciteten eller av andra anledningar inte anses lämpliga att bygga ut i dagsläget är:

- Krusboda skola av den anledningen att skolan ligger i utkanten av centrumområdet.
- Dalskolan av den anledningen att byggnadens tekniska status är god och energiförbrukningen låg samt att fastighetens storlek till viss del begränsar möjligheten att utöka kapaciteten.
- Fårdala skola av den anledningen att fastigheten ger begränsade möjligheter att utöka kapaciteten och därmed prioriteras inte åtgärder vid detta tillfälle.
- Nyboda skola av den anledningen att den utökades för mindre än 10 år sedan och byggnaden håller god konstruktionsteknisk standard, samt att Nyboda bör fylla sin kapacitet innan något annat sker.

Övrigt lokalbestånd

I övriga lokalbeståndet har framför allt Kvarnhjulet och Tyresö gymnasium utretts.

Vad gäller Kvarnhjulet har det utretts om det är möjligt att nyttja lokalerna som tillfälliga skollokaler vid platsbrist alternativt ställa om till permanent skola. Oavsett tillfällig eller permanent lösning krävs omfattande lokalanpassningar för att möjliggöra skolverksamhet, samt iordningställande av kök och matsal vilka är kostsamma investeringar då Nyboda skolas kök och matsal inte har kapacitet att ombesörja en ny skola i Kvarnhjulet.

Mellan år 2007-2011 lokalanpassades Kvarnhjulets lokaler för att inrymma nuvarande verksamheter; fritidsgårdsverksamhet, kontor, konferenslokaler, kulturskola med mera. Om Kvarnhjulet skulle ställas om till skollokaler skulle det innebära kostnader att skriva av restvärde från tidigare renoveringar samt investeringskostnader att anpassa till skollokaler. Det skulle även innebära konsekvenser för befintliga verksamheter i Kvarnhjulet som

behöver flytta ut och omlokaliseras till andra lokaler i kommunen. Verksamheterna som är i Kvarnhjulet idag är en viktig del av Tyresö fritidsverksamheter och föreningsliv varför detta inte är lämpligt.

Vad gäller Tyresö gymnasiums lokaler har det utretts om det finns en möjlighet att förlägga en grundskola i lokalerna, antingen tillfälligt eller permanent. Gymnasiet är byggt för cirka 1500 elever men idag går det endast cirka 500 elever på skolan. Utöver gymnasiet bedrivs vuxenutbildning (VUX) i lokalerna vilket innebär att det är cirka 1100 elever totalt.

Det finns en tidigare utredning som visar på att det är möjligt att ställa om lokalerna där VUX idag bedriver verksamhet till en grundskola. Att få till en grundskola i VUX och/eller gymnasiets lokaler skulle innebära att någon befintlig verksamhet skulle behöva flytta eller omdisponera sin verksamhet.

Förslag till lösningar

Efter en samlad bedömning av fakta som framkommit under utredningen har två förslag till lösningar tagits fram.

Då det saknas lämplig mark att bygga en helt ny skola på, och det finns svårigheter att omdisponera inom övrigt lokalbestånd har utredningen valt att fokusera på möjligheten att utveckla befintliga skolfastigheter som ändå har renoveringsbehov.

Att skapa fler platser i området på ett effektivt och hållbart sätt innebär att omstruktureringar och om- till och nybyggnationer behöver göras på flera skolor i flera etapper. Utöver behovet att tillskapa nya platser är flera av de befintliga skolorna i stort behov av renovering. En ökning av antalet skolplatser i centrumområdet skulle även kunna minska på söktrycket till östra delområdet vilket är en stor fördel.

Fokus har legat på de tre skolorna Njupkärrs skola, Stimmets skola och Bergfotens skola som alla tre är byggda på stora fastigheter där det är möjligt att bygga större skolor samt genom effektivt markutnyttjande även frigöra ytor för andra verksamheter eller annan markanvändning.

Av dessa tre skolor är Bergfotens skola ur ett fastighetstekniskt, ändamålsenligt och pedagogiskt perspektiv bättre i jämförelse med de övriga två skolorna. Därför anses skolan för tillfället inte prioriterad att byggas ut. Bergfotens skolas fastighet är stor och det finns goda förutsättningar att bygga en ny förskola där och på så sätt frigöra ytor i skolan som möjliggör en komplett två parallell åk F-6- skola.

För att möta framtidens ökade behov av nya grundskoleplatser i centrumområdet föreslås att två nya skolor med moderna och ändamålsenliga lokaler byggs där Njupkärrs skola och Stimmet skola idag ligger. Det medför rivning av befintliga skolor och evakuering av elever och personal men det bedöms vara det bästa alternativet ur ett helhetsperspektiv. Båda skolorna är slitna och lokalerna anses inte vara ändamålsenliga för att passa nutidens och

framtidens krav på bra och funktionella skolor. Då Njupkärrs skola bedöms vara i sämst skick prioriteras den nya Njupkärrs skola att byggas före den nya Stimmets skola. Nybyggnationen förutsätter att de gamla skolorna rivs vilket kräver evakueringslösning till paviljongskola då övriga skolor inte har överkapacitet och möjlighet att ta emot elever samt att det finns en avsaknad av andra ändamålsenliga lokaler.

Att riva gamla skolor och bygga nya skolor är kostsamt och kräver stora investeringar. Samtidigt kan nybyggda skolenheter göras långt mer energieffektiva jämfört med dagens föråldrade skolenheter.

Vid uppförande av nya skolor ska förstudier visa på placering av byggnader för att optimera markutnyttjande. Då det är konkurrens om marken, främst i centrala delarna av Tyresö, finns goda möjligheter att effektivisera nyttjandet av marken och planlägga för att möjliggöra även för annan markanvändning utöver skolverksamhet, såsom idrott-, kultur- och fritidsverksamheter.

Utöver effektivt markutnyttjande finns även möjlighet att skapa förutsättningar för samnyttjande av lokaler med andra verksamheters behov angivna i lokalförsörjningsplanen exempelvis LSS-fritids eller andra kultur- och fritidsverksamheter. Det är eftersträvarvärt att skolornas lokaler i lämplig utsträckning utformas så att lokalerna kan nyttjas mer än för bara skolverksamhet. På så sätt kan lokalerna nyttjas under fler timmar av dygnet.

Det LSS-fritids som idag bedrivs i lokaler i Bergfotens skola kommer inom 10 år att växa ur lokalerna. Verksamheten kommer inte kunna utvecklas med fler platser då målgruppen ökar och vårdbehovet blir större vilket inte kan hanteras inom nuvarande lokaler. Av den anledningen föreslås nytt LSS-fritids utredas i samband med planeringen av en ny skola på Stimmet för att kunna möta framtida behov.

De två alternativa lösningarna som tagits fram för att öka antalet grundskoleplatser i centrumområdet, förslag A och förslag B, sammanställs kortfattat i tabellen nedan. Den stora skillnaden mellan alternativen är hur särskolan hanteras kortsiktigt och långsiktigt.

Kortfattad beskrivning av lösningsförslagen

	Förslag A	Förslag B
Fårdala skola	Fårdala skolas åk 6 flyttar tillbaka från Nyboda skola till Fårdala skola. Paviljonger behöver sättas upp intill skolan på grund av lokalbrist.	Fårdala skola organiseras till en åk F-5 skola tills vidare.
Särskolan	Särskola åk 1-9 startar på Nyboda skola Ht-21/22. Lokalanpassning	Ny särskola åk 1-9 byggs och integreras med Stimmets nya skola. Evakuering av organisationen till

	krävs samt anpassning av utemiljö för lägre åldrar.	paviljongsskola krävs under byggtiden.
Njupkärrs skola	Ny Njupkärr skola byggs för tre paralleller åk F-6 samt idrottshall. Nuvarande skola rivs. Evakuering av hela organisationen till paviljongsskola i centrumområdet.	
Stimmets skola	Ny Stimmets skola byggs för åk F-9 om cirka 750 elever samt idrottshall. Nuvarande skola rivs. Evakuering av hela skolans organisation till paviljongsskola i centrumområdet.	
	Kortsiktig lösning under tiden ny Njupkärrs skola byggs: lokalanpassning av särskolans lokaler i Stimmets skola till klassrum för att kunna ta emot ytterligare klasser.	
	Förbehåll – planera för att inom fastigheten möjliggöra permanent lösning av nya förskoleplatser om motsvarande 160 platser	
Nyboda skola	Nya klassrum skapas i befintlig byggnad, två klassrum på plan 2 och två på plan 3.	
	Utredning pågår för att kunna öka ventilationskapaciteten och på så sätt kunna optimera skolans kapacitet.	
	Särskola för åk 1-9 startar i Nyboda skola. Lokalanpassning av inne- och utemiljö krävs för de lägre åldrarna. När Stimmets nya skola blir klar kan Nyboda skola ställas om och bli en två parallell åk F-9. Eventuell ytterligare lokalanpassning krävs.	När Nyboda skolas särskola flyttar ut kommer dessa ytor nyttjas genom att det fylls på med ytterligare 50-75 elever.

Lösningförslag med motiveringar

Fårdala skola

<p>Lösningförslag alternativ A</p> <p>Fårdala skolas åk 6 som idag är förlagda i Nyboda skola, flyttar tillbaka till Fårdala skola till ht-21/22. På grund av lokalbrist behöver paviljonger uppföras med två klassrum i anslutning till skolan.</p> <p>Att Fårdala åk 6 flyttar tillbaka är en förutsättning om sarskolan ska förläggas i Nyboda.</p>	<p>Lösningförslag alternativ B</p> <p>Fårdala organiseras så att den blir en åk F-5 skola tills vidare. Nyboda skola blir därmed en skola där plats behöver skapas för att anordna två klasser för åk 6 tills vidare. Enheterna anpassas organisatoriskt därefter så att personal tillhör den skolenhet som eleverna tillhör och där de verkar.</p>
<p>Motivering alternativ A och B</p> <p>Att bygga ut skolan permanent på kort sikt för att få plats för en tvåparallellig skola för åk F-6 ses inte som ett alternativ då andra skolor som är i sämre skick och med möjlighet till kapacitetsökning behöver prioriteras.</p>	
<p>Motivering alternativ A</p> <p>Paviljonger måste sättas upp för att möjliggöra en skola för åk F-6. Personalen som i dagsläget tillfälligt arbetar i åk 6 på Nyboda skola kommer att återgå till sin ursprungliga skolenhet. För eleverna innebär det att de kommer att få sina första betyg i årskurs 6 av lärare som känner dem väl. Det bedöms positivt för elever och lärare att ha en genomgående åk F-6 skola.</p> <p>Ett annat motiv är att lokalutrymmet på Nyboda skola behövs för att kunna inrymma verksamhet för andra elever.</p> <p>Paviljong krävs för att ta emot åk 6 vilket är en billigare paviljongslösning än alternativet evakuera sarskolan till paviljong.</p>	<p>Motivering alternativ B</p> <p>Fårdala skola blir fortsatt en mindre skolenhet där verksamhet kommer att bedrivs för åk F-5. En genomgående åk F-6 anses vara mer positivt för lärare och elever.</p>

Sarskolan

<p>Lösningförslag alternativ A</p> <p>Sarskola åk 1-9 startar på Nyboda skola ht-21/22, vilket innebär att sarskolan på Stimmet för åk 1-6 slås ihop med sarskolan som finns i Nyboda skolas lokaler på plan 1.</p>	<p>Lösningförslag alternativ B</p> <p>Ny sarskola åk 1-9 byggs och integreras med Stimmet nya skola. Evakuering av organisation sker till paviljongskola. Oklart är var paviljongsskolan kan uppföras och detta behöver utredas i förstudien. Tidpunkt för evakuering uppskattas till</p>
--	--

<p>Då den nybyggda skolan på Stimmets står klar omkring år 2027 med tillhörande högstadium, ställs Nyboda skola om till en F-9-skola med två paralleller.</p>	<p>tidigast ht-22 och senast när hela Stimmets skola behöver evakueras.</p>
<p>Motivering alternativ A och B</p> <p>Barn- och utbildningsnämnden har år 2019 fattat beslut om att organisera särskolan för åk 1-9 där en rektor ska tillsättas med enhetsansvar. I beslutet framgår att målet är att organisera en geografiskt samlad särskola som bör förläggas integrerat i en åk F-9 skola. I utredningen som ligger till grund för beslutet framgår det vidare att det är önskvärt om skolan kan förläggas i centrumområdet då det finns fördelar för eleverna då de ges möjlighet till social träning samt kan träna i vardagslikande situationer som till exempel handla gå på café, köpa/äta lunch.</p>	
<p>Motivering alternativ A</p> <p>I dagsläget finns det ingen åk F-9 skola i centrala Tyresö men Nyboda skola kan på kort sikt anpassas för att kunna inrymma särskola för åk 1-9. På längre sikt och när Stimmets nya skola för åk F-9 står klar så kan Nyboda skola enkelt ställas om till att bli en två parallell grundskola för år F-9.</p> <p>Ur ett integrationsperspektiv samt ett pedagogiskt perspektiv är det gynnsamt för eleverna när skolan har förutsättningar att skapa kontinuitet samt god kvalitet i övergångar mellan de olika stadierna samt lätt att stämma av med tidigare undervisande lärare i tidigare årskurser. Nyboda skolas placering i kommunen kan ge förutsättningar att arbeta mer med integration om den blir en åk F-9 och eleverna kommer från olika delar i närområdet samt över tid går på samma skola.</p> <p>Lokalanpassning krävs för de lägre åldrarna av såväl lokaler som utemiljö och i en förstudie får lämpliga åtgärder studeras närmare.</p> <p>Det finns flera fördelar som motiverar förslaget att särskolan ska förläggas i Nyboda skola. En fördel är att Nyboda skola är välutrustad med bland annat dubbla slöjdsalar vilket gynnar särskolans</p>	<p>Motivering alternativ B</p> <p>I dagsläget finns det ingen åk F-9 skola i centrala Tyresö men då Stimmets nya skola byggs för åk 1-9 finns möjlighet att även förlägga särskolan integrerat med grundskolan.</p> <p>Det finns fördelar som motiverar förslaget att särskolan ska byggas integrerat med nya grundskolan vid Stimmets. En fördel är att i detta lösningsförslag blir Stimmets den enda skolan i centrumområdet som har åk F-9 och det stödjer de argument som angavs i tidigare utredning om särskolan att den bör förläggas integrerat i en åk F-9 skola. Det stödjer även önskemålet om att särskolan bör ligga centralt placerad i kommunen. En annan fördel är att det vid nybyggnation är enkelt att utforma skollokaler så att särskolan på ett positivt sätt kan integreras och bli en del av grundskolan.</p> <p>Alternativet bedöms mindre fördelaktigt då barnen vid särskolan tvingas till att flytta två gånger, första gången till paviljongslösningen och sedan permanent till nya Stimmets skola.</p> <p>En nackdel är den ekonomiska aspekten då en ny särskola grovt uppskattat kan komma att kosta omkring 60-80 mnkr att bygga. Dessutom är paviljonger som krävs för evakuering en dyrare paviljongslösning</p>

<p>läroplan som har ett större inslag av praktiskt/estetiska ämnen än grundskolans läroplan. En annan fördel är att lärosalarna på hela plan 1 enkelt kan ställas om och anpassas även för särskolans yngre åldrar.</p> <p>Ytterligare fördelar är att barnen vid särskolan endast behöver flytta en gång samt den ekonomiska aspekten då de lokalanpassningar som är nödvändiga att göra inte är så kostsamma.</p> <p>När Nyboda skola ställs om till en åk F-9 skola, när nya Stimmets skola är klar omkring 2027, skulle särskolan integreras och bli en del av grundskolan då lokalerna ligger i samma byggnad.</p>	<p>än alternativet paviljong för åk 6 vid Fårdala skola.</p> <p>Positivt att särskolan förläggs vid en åk F-9 skola enligt direktiv</p>
---	---

Ny skola byggs vid Njupkärrs skola

Lösningförslag alternativ A och B

En ny skola byggs för att inrymma tre paralleller för åk F-6 med en kapacitet om cirka 450-550 elever, samt en idrottshall. Den nuvarande skolan rivs. Evakuering av hela skolans organisation sker till en paviljongsskola som uppförs i centrumområdet. Målet är att den nya skolan ska stå klar så snart som möjligt, dock senast omkring år 2025. Det som avgör tiden för färdigställandet är tiden för detaljplanearbete, förstudie och projektering samt huruvida detaljplan, bygglov och upphandling blir överklagat.

Motivering alternativ A och B

Njupkärrs befintliga skola har under åren byggts om invändigt i omgångar. Lokalernas tekniska skick bedöms vara så dåligt att skolan behöver en totalrenovering. En sådan reinvestering bedöms innebära kostnader i näst intill samma storleksordning som en helt ny skola, samtidigt som problemen med icke ändamålsenliga lokaler kvarstår och ingen kapacitetsökning sker.

Det finns goda möjligheter att bygga en större och ekonomiskt hållbar skola med fler platser i ändamålsenliga lokaler på fastigheten. Fastigheten är cirka 30 000 kvm vilket innebär att fastigheten kan optimeras för att få bästa tänkbara samhällsnytta. För att optimera fastigheten bör även annan verksamhet förläggas på fastigheten samt att samnyttjande av lokalerna bör ske.

I en förstudiefas bör hänsyn tas till att förskolan Galaxen är placerad på fastigheten. Det är en stor fördel om skolköket kan placeras så att förskolan Galaxen på ett smidigt sätt kan förses med tillagade måltider från skolköket. Det skulle innebära att de problem som förskolan idag har med måltidsleveranser kan lösas. När utformning

och placering av skolan planeras förordas flexibla lokaler så att den i framtiden kan byggas ut när kommunen växer på lång sikt. De tillhörande förhyrda paviljongerna kan avlägsnas i samband med rivningen.

Ny skola byggs vid Stimmets skola

Lösningförslag alternativ A och B

En ny skola byggs för att inrymma åk F-9 med en kapacitet omkring 750 elever, samt idrottshall. Nuvarande skola rivs. Evakuering av hela skolans organisation sker till paviljongsskola som uppförs i centrumområdet. Idag finns förskolorna Stimmet, med cirka 70 tillfälliga platser, och Sagan, med cirka 70 permanenta platser, placerade på fastigheten. I samband med planeringen av skolans placering måste hänsyn tas till behov av permanenta förskoleplatser för cirka 160 barn. Målet är att grundskolan bör stå klar omkring år 2027. Det som avgör tiden för färdigställandet är tiden för detaljplanearbete, förstudie och projektering samt huruvida detaljplan, bygglov och upphandling blir överklagat.

Förbehåll – planera för att inom fastigheten möjliggöra permanent lösning av nya förskoleplatser om motsvarande 160 platser

Kortsiktig lösning:

Lokalanpassning av särskolans lokaler i Stimmet till klassrum för att kunna ta emot ytterligare klasser och bemöta behovet av ökat elevantal.

Lösningförslag alternativ A

Då Nyboda skola i alternativ A omorganiserar till tvåparallellig F-9 och antalet högstadielklasser minskar behöver nya Stimmet skola planeras för inrymma fler paralleller i högstadiet än i låg- och mellanstadiet.

Lösningförslag alternativ B

Då Nyboda skola i alternativ B fortsätter med samma antal paralleller i högstadiet blir nya Stimmet en treparallellig F-9 skola inklusive särskola 1-9.

Motivering till alternativ A och B

Det som talar för att bygga en ny skola är att fastigheten kan optimeras för att få bästa tänkbara samhällsnytta. Fastigheten ligger mycket centralt och är på cirka 35 000 kvm vilket innebär att fastigheten kan inrymma en större skola. För att optimera fastigheten bör även annan verksamhet förläggas på fastigheten samt att samnyttjande av lokalerna bör ske.

Vad gäller Stimmets fastighet har den fler kända utmaningar vad gäller befintliga skyddsrum, befintliga ledningstråk, trafikutmaningar, grönstråk att ta hänsyn till och olika nivåer på omkringliggande bebyggelse. Detta behöver utreda vidare.

Att utrymma särskolan från Stimmets skola ger skolan möjlighet att på kort sikt, fram till befintlig skola rivs, fylla på med ytterligare klasser. Det ger cirka 50 platser i centrum tills nya skolor är klara. När platserna tillkommer beror på när särskolan evakueras. Se respektive alternativ A och B för särskolan.

Nyboda Skola

<p>Lösningförslag alternativ A och B</p> <p>En förstudie pågår där kostnaderna för att kunna öka ventilationskapaciteten utreds för att kunna optimera skolans kapacitet då skolan har svårt att bära sig ekonomiskt med små klasser. Fyra nya klassrum är planerade att iordningställs i befintlig byggnad, två klassrum på plan 2 och två på plan 3.</p>	
<p>Lösningförslag alternativ A</p> <p>Samlad särskola åk 1-9 från ht-21/22. Lokalanpassning av inne- och utemiljö krävs för de lägre åldrarna.</p> <p>På längre sikt när Stimmets nya skola är klar omkring år 2027, ställs Nyboda skola om till en tvåparallellig F-9-skola. Eventuellt ytterligare lokalanpassning krävs.</p>	<p>Lösningförslag alternativ B</p> <p>I detta alternativ har Nyboda skola kapacitet att ta emot ytterligare cirka 100 elever i tillbyggda klassrummen vilket underlättar platsbehovet fram till nya skolor är klara.</p> <p>När Nyboda särskola flyttar ut kommer dessa ytor att nyttjas till att fylla på med ytterligare 50-75 elever.</p>
<p>Motivering alternativ A</p> <p>De fyra nya klassrummen möjliggör att musikklasserna som idag är lokaliserade på plan 1 kan få plats på plan 2 eller 3 framöver i syfte att skapa plats åt särskolan på plan 1.</p> <p>Permanent särskola och sedan omorganisera till åk F-9 innebär ökad integration och positiva effekter för Nyboda.</p> <p>Positivt med ytterligare en åk F-9 skola i centrumområdet vilket ger trygghet för elever med färre skolbyten.</p> <p>Positivt är att i detta alternativ fylls Nyboda skola till full kapacitet.</p>	<p>Motivering alternativ B</p> <p>Åk 6 från Fårdala skola tillsammans med möjlighet till utökat antal elever i skolan bidrar till ökad integration och positiva effekter för Nyboda.</p> <p>Positivt att i detta alternativ finns det möjlighet att fylla Nyboda skola till full kapacitet.</p>

Evakuering

I utredningen har möjligheter till evakueringslösningar undersökts. För att säkra en god skolgång och av hänsyn till elever och lärare krävs en ersättningslösning under byggnationstiden. Att bygga en skola intill befintlig verksamhet skulle innebära störande buller och byggtrafik för skolans verksamhet. Ju fler specialanpassningar och begränsningar som behöver göras inom byggområdet för att minska risken för störningar, desto längre tid tar bygget att genomföra vilket i de flesta fall leder till högre byggkostnader. Om bara delar av skolan evakueras och andra delar är kvar i de

befintliga lokalerna, så blir organisationen splittrad vilket inte är bra. Om de gamla lokalerna ska vara kvar helt eller delvis så begränsar det den yta som kan nyttjas till att bygga ny skola. Lösningen att låta befintlig verksamhet pågå i de befintliga lokalerna är därför inte önskvärd.

Att nyttja befintliga skolor som evakueringslösning är inte heller en möjlig lösning då det inte finns någon skola med överkapacitet för att ta emot hela eller delar av en skolorganisation.

En möjlig lösning som har utretts är att nyttja gamla Fornuddens skola till evakuering då den kommer att utrymmas till hösten 2021 när den nya Fornudden skola är klar. Behovet att nyttja gamla Fornudden till evakueringskola uppstår tidigast ht-22, vilket innebär att den skulle stå tom i något/några år med risk för att skolan förfaller. En grov uppskattning har gjorts där kostnader för buss samt kostnader för en förstärkning i personal som behöver åka buss med eleverna har beräknats. Slutsatsen blev att det innebär så stora kostnader och så mycket besvär för elever och personal att det inte är försvarbart jämfört med att uppföra en paviljong på närmare håll så att eleverna har gångavstånd till skolan.

Den mest lämpliga evakueringslösningen anses därför vara paviljongskola. Eftersom minst två skolor behöver rivas och byggas upp i centrum är det bästa alternativet att sätta upp en paviljongsskola så centrumnära som möjligt. Paviljongsskolan behöver rymma omkring 350 elever för att kunna få plats med en hel skolorganisation i taget. Bäst för alla berörda är att evakuera en hel skola då hela organisationen hålls ihop och både pedagoger och elever följs åt till samma tillfälliga skola. När en hel skola evakueras på detta sätt är det också lättare för byggherren att bygga den nya skolan snabbt eftersom ingen verksamhet ligger i nära anslutning till byggarbetsplatsen. I förslaget är det Njupkärrs skola som behöver evakueras först. När den skolan är klar kan Stimmets skola evakueras till paviljongerna. Det ger en bättre ekonomi om paviljongsskolan nyttjas till fler evakueringar då förhandlingsläget om den årliga hyran förbättras och driftkostnaderna därmed kan hållas lägre.

Evakueringslösningen behöver utredas vidare för att hitta en lämplig placering i centrumnära läge.

Ekonomi

Med utgångspunkt i nulägesbeskrivningen av status på skolor samt det långsiktiga behovet av skolplatser i centrumområdet kommer det krävas investeringar med utgifter på i storleksordningen en miljard kronor fram till år 2030-2035. Detta innebär att de årliga driftkostnaderna för kommunen, under genomförandetiden, succesivt kommer att öka för att sedan plana ut på en högre nivå. Den nya nivån uppskattas till 30-35 mnkr högre än den nivå som befolkningstillväxten ger enligt demografibaserad anslagsfördelning. Uppskattningen 30-35 mnkr innehåller effekten av att högre

lokalkostnadsbidrag till kommunala skolor också ska ges till fristående enheter till samma belopp per elev.

I denna utredning har en grov uppskattning gjorts av investeringsutgifter samt effekter på driftskostnader under genomförandeperioden och fortsatt drift efter genomförandet. Utredningen belyser de väsentliga skillnaderna mellan alternativen ur ett ekonomiskt perspektiv. Utöver de direkta utgifter och kostnader som ingår i kalkylen tillkommer infrastruktur, anslutningar till gator, avlämningsplatser eventuella parkeringar, gång- och cykelbanor samt övriga allmänna ytor i anslutning till skolorna.

I hög grad är de alternativ som ingår i utredningen likvärdiga ur ett ekonomiskt perspektiv med avseende på infrastrukturen. Alternativ A ger möjlighet att trafiken med bil till Stimmets skola kan bli mindre omfattande, och behoven av anpassning därmed något lägre då transport till särskolan flyttar från Stimmets skola till Nyboda skola. I denna utredning har trafikmöjligheten inte värderats ur ekonomiskt perspektiv. Detta lämnas till förstudien att utreda vidare.

Bedömningen av investeringsutgifter och kostnader för hyra samt drift av paviljonger är uppskattade med erfarenhet från tidigare och pågående investeringsprojekt och paviljongförhyrningar. Den kommande förstudien förväntas omfatta mer detaljerade beräkningar, där flera alternativ till lösningar kan värderas.

Den ekonomiska beräkningen utgår från att det finns möjlighet att ställa upp paviljonger för evakuering, och en ”standardkostnad” för att bereda mark och anslutningar för de paviljonger som behövs. En grov uppskattning av dessa kostnader har tagits in i kalkylen. Förstudien ska omfatta även dessa kostnader, och ta fram beräkningar för de tänkbara alternativ till placering som är rimliga.

Beräkningar har gjorts för effekten av ökad befolkning, det vill säga behovet av nytillkommande skolplatser vilket även innebär ökade skatteintäkter och ökat anslag för barn- och utbildningsnämnden. Fler elever innebär ökade driftskostnader som täcks av det högre anslaget. De ökade driftskostnaderna som redovisas nedan avser driftskostnadseffekten av investeringarna, det vill säga de ska läggas till utöver effekterna av befolkningstillväxten. Dessa ökade driftskostnader kommer behöva täckas av ett utökat ramanslag (höjt à-pris per elev). Kalkylen i denna utredning bygger på att alla skolplatser behövs när de finns tillgängliga. I praktiken kan det vara något högt värderat eftersom behoven uppkommer gradvis under planeringsperioden. Detta skulle kunna innebära behov av att särskilt kompensera en överkapacitet i grundskolan under vissa år. Dessa beräkningar måste värderas mer i detalj i förstudien. Planeringen av genomförandet bör matchas så långt som möjligt med behovet av platser, även om det är rimligt att kommunen har viss överkapacitet för att kunna ta sitt ansvar att kunna erbjuda skolplats för eller elever som bor i kommunen. I en mer detaljerad kalkyl kan värdet av lokalpengen fördelas med det behov av platser som befolkningsprognosen ger. Med den mer nyanserade beräkningen kan också behovet av tillskott i grundskolas anslagsram bedömas från år till år.

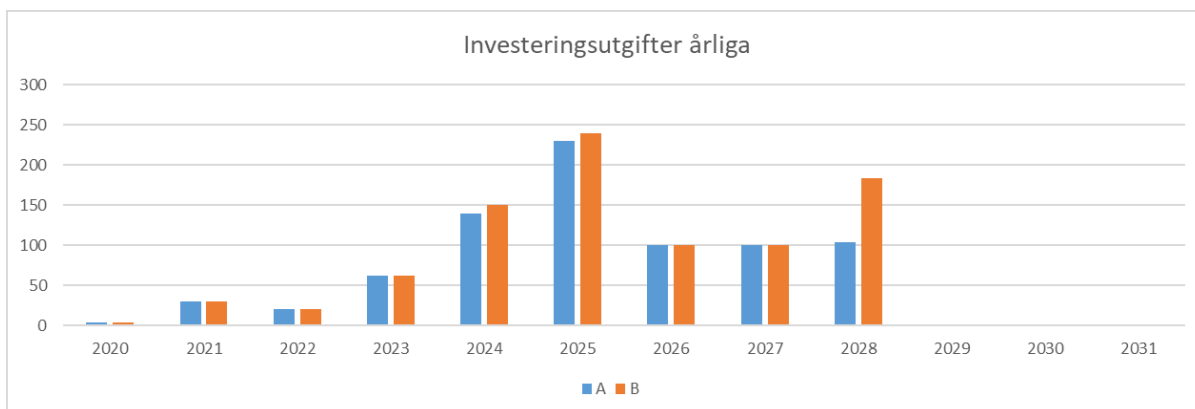
Beräkningarna omfattar:

- Utgifter för nyinvestering, tillfällig investering (markarbete och anslutningar till paviljong), reinvestering samt anpassning av lokaler i Njupkärrs skola, Stimmets skola, Fårdala skola och Nyboda skola.
- Nya kostnader för hyra och drift av paviljonger, kostnader för drift av nya skolor och idrottshallar (avskrivningar, drift, underhåll, lokalvård).
- Minskade kostnader för rivna skolor (avskrivningar, drift, underhåll, lokalvård).
- Ökade intäkter – värdet av lokalkostnadsdelen av skolpeng, för nytillkommande skolplatser.

Sammanfattning av ekonomin för alternativen A och B.

Diagram 2. Årliga investeringsutgifter för alternativen i denna utredning.

Utgifterna anges i miljoner kronor.

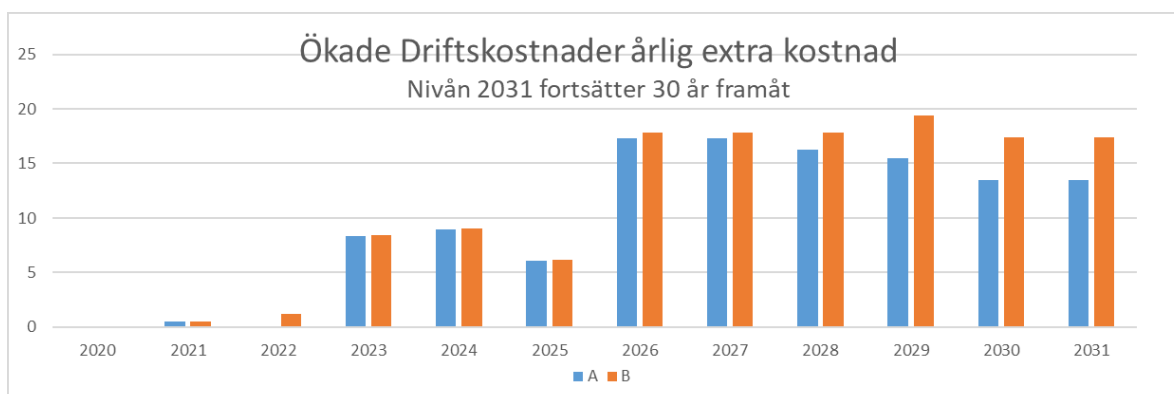

Utöver dessa utgifter tillkommer investering i infrastruktur; anslutningar till gator, avlämningsplatser eventuella parkeringar, gång- och cykelbanor samt övriga allmänna ytor i anslutning till skolorna.

Totalt kan förväntad investeringsutgift bli mellan 800 och 850 mnkr, plus infrastruktur, för alternativ A och mellan 900 och 950 mnkr, plus infrastruktur, för alternativ B. Fördelningen mellan åren är en bedömning av möjlig genomförandetakt. Toppen under 2025 kan spridas ut något, men bygger på att förberedande arbete kan ske vid Stimmets skola, parallellt med slutförandet av Njupkärrs skola, detta för att nyttja paviljongskolan så kort tid som möjligt. En mer genomarbetad tidsplanering kommer visa hur utgifterna fördelas över tid.

Diagram 3. Påverkan på driftskostnader för alternativen i utredningen.

Ökningen i driftskostnader anges i miljoner kronor.

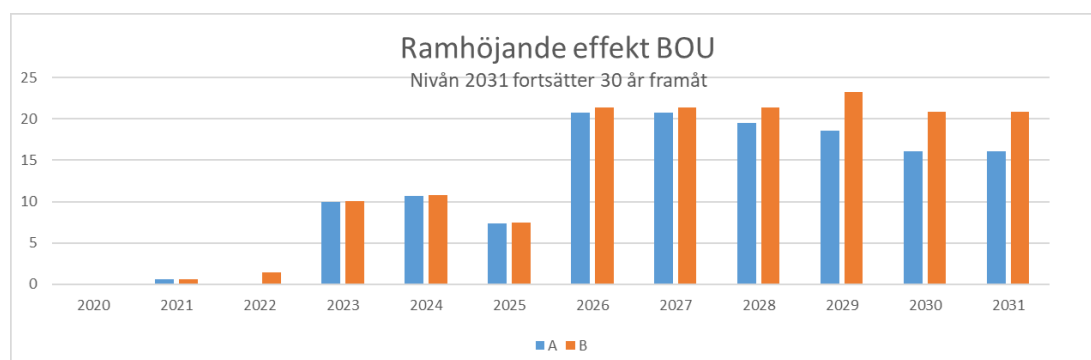

Utöver detta tillkommer kostnader för avskrivningar, drift och underhåll av infrastruktur. I dessa beräkningar antas att tillkommande nya skolplatser behövs fullt ut när de finns tillgängliga. Totalt sett ökar driftskostnaderna under planeringsperioden, först med driften av tillfälliga paviljonglösningar och de anpassningar som görs i Nyboda skola och Fårdala skola. Därefter tillkommer drift av Njupkärrs skola när den står klar, med full effekt 2026, samt motsvarande när Stimmets skola står klar med full effekt 2028. År 2029 minskar kostnaderna för paviljonglösning, som avvecklas när de nya skolorna är klara.

Driftskostnaderna för hela projektet kommer belasta verksamhetsområde grundskola genom ökad hyra. När hyran ökar för verksamhet inom skola i egen regi måste skolpengen öka i samma takt. Det betyder att fristående enheter får en högre total skolpeng när våra egna skolverksamheter får högre hyra. Total effekt av detta är cirka 20 procent högre kostnad för verksamhetsområde grundskola. Diagrammet nedan visar hur den totala effekten på verksamhetsområde grundskola – behov av ökat ramanslag under och efter genomförandet.

Diagram 4. Påverkan på ramanslag till verksamhetsområde grundskola för alternativen i utredningen.

Behov av ökat ramanslag anges i miljoner kronor

De långsiktiga effekterna motsvarar staplarna för år 2031.

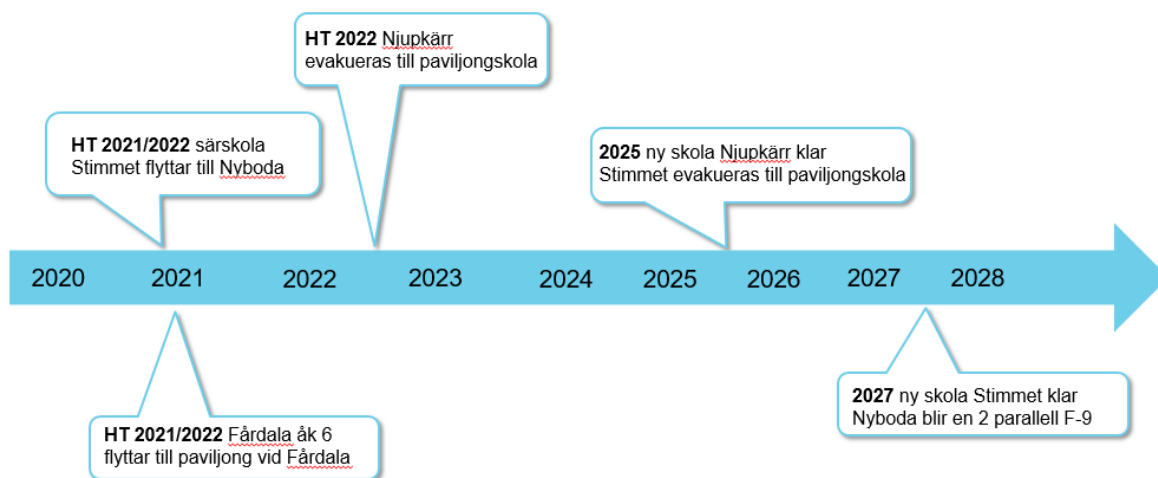
I slutet av perioden bedöms skillnaden mellan alternativen vara cirka 5 mnkr per år. Under genomförandeperioden är skillnaderna mellan alternativen större. Om möjligheten att avstå, eller begränsa, avlämningsmöjligheter med bil vid Stimmets, genomförs i alternativ A, ökar

skillnaderna mellan alternativen, till alternativ A:s fördel. En mer genomarbetad förstudie med tidsplanering kommer visa hur kostnaderna fördelas över tid.

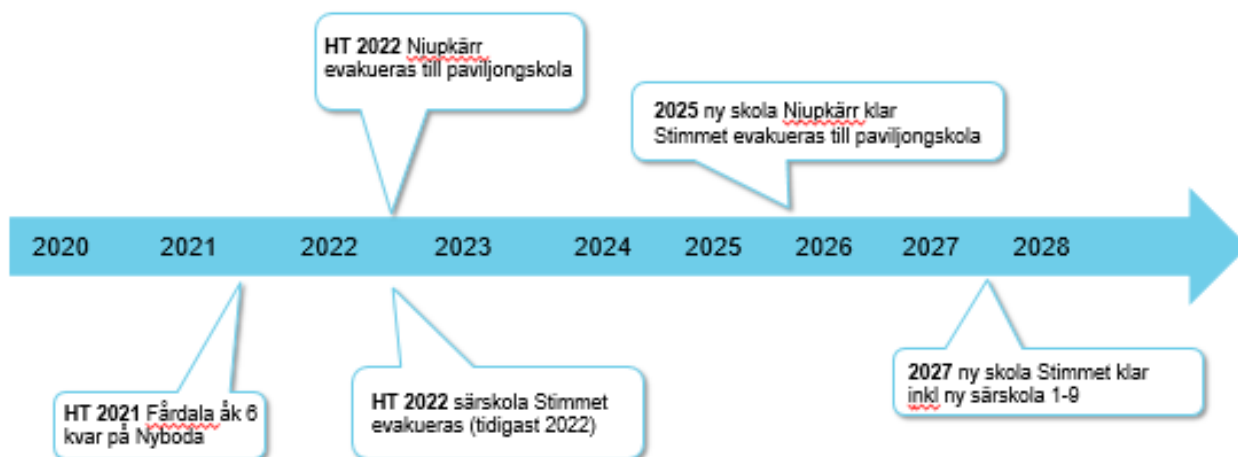
Tidplan

Nedan visas grovt uppskattade tidplaner. Detaljer kring tidplan, beslut om till-/eller nybyggnation och möjliga evakueringslösningar kommer att preciseras inom respektive förstudie. Det som avgör tiden för färdigställandet är tiden för detaljplanearbete, förstudie och projektering samt huruvida detaljplan, bygglov och upphandling blir överklagat.

Översiktlig tidplan förslag A

Översiktlig tidplan förslag B

Förordat alternativ

Utredningen pekar på förslag A som det mest fördelaktiga alternativet utifrån följande punkter:

- Det är det mest ekonomiskt fördelaktiga alternativet.
- Elever på särskolan behöver enbart flytta en gång och integreras på sikt i en F-9 skola i centrumområdet.
- Det är långsiktigt fördelaktigt för Nyboda skolas elever och lärare att omorganiseras till en F-9 skola. Nyboda skolas lokaler nyttjas till full kapacitet.
- Fårdala skola blir återigen en F-6 skola. Det är en trygghet för elever med sammanhållen skolgång upp till åk 6.

Utmaningar

I detta tidiga skede av utredningen har olika utmaningar förutspåtts. Dessa utmaningar kan komma att justeras allt eftersom förstudier pågår och nya utmaningar tillkommer som behöver hanteras.

Följande utmaningar har identifierats:

- Den eventuella platsbristen som kan uppstå under tiden fram till att nya skolor står klara. Nya befolkningsprognoser tas fram årligen och för varje år ges en bättre prognos av platsbehovet. Förändringar för de kommande åren är mycket oviss och det bör understrykas att för stora slutsatser inte ska fattas av prognosen för utvecklingen efter de närmaste 3 åren.
- Färdigställandet av skolorna som påverkas av tiden för detaljplanearbete, förstudie och projektering samt risker för att detaljplan, bygglov och upphandling blir överklagat.
- Vad gäller Stimmets fastighet har den fler utmaningar än Njupkärrs fastighet. Läs mer under lösningsförslag Stimmet på s.22.

Nollalternativ

Konsekvenser vid uteblivet beslut leder till att centrumområdet inte har skolplatser för att ta emot elever allt eftersom befolkningen ökar. I dagsläget har samtliga skolor nått sin maxkapacitet förutom Nyboda skola och Krusboda skola.

Njupkärrs skola behöver omfattande renovering snarast, vilket kräver evakuering av skolan under tiden renoveringen pågår.

Om inga nya skolplatser kommer till blir det nödvändigt med en paviljongskola för att hantera platsbristen.

Prövning av barnens bästa

Risikanalyser och prövning av barnets bästa kommer genomföras i de olika delprojekten.

Nästa steg

Efter inriktningsbeslut i kommunstyrelsen är tanken att påbörja enskilda förstudier för respektive berörd skola. I de kommande förstudierna bör ett nära samarbete etableras med kommunens lokalstrateg som har den samlade kunskapen om kommunens övergripande lokalbehov. Det är viktigt att det i förstudierna utreds hur lokalerna kan samnyttjas med andra verksamheters behov, exempelvis idrottsverksamheter, förskola, kultur- och fritidsverksamheter, för att uppnå lokaleffektivitet och hög nyttjandegrad av lokaler vid olika tidpunkter på dygnet. Detta för att använda kommunens resurser på bästa möjliga sätt och för att skapa en överblick och en gemensam planering och samordning i kommunen.

Vid uppförande av en ny skola utreds plats och placering för att optimera markutnyttjande av fastigheten och intilliggande ytor. Placering av nya skolor måste ta hänsyn till möjlighet att på ett effektivt och smidigt sätt kunna utöka skolan i framtiden om behovet uppstår vilket innebär att både möjliggöra för utbyggnation samt på ett effektivt sätt möjliggöra planläggning för uppförande av annan markanvändning.